

Het kan waar zijn, maar het is nooit de waarheid

Alle musici hebben een band met het verleden, maar Nicolas van Poucke lijkt wel in de verkeerde eeuw te zijn geboren, niet alleen in zijn musiceren, ook in z'n dagelijks leven. Uiteindelijk zoeken we toch een dialoog met componisten van decennia of eeuwen geleden. Nicolas lijkt dat idee te ademen.

Neem je de tijd om je persoonlijke overwinningen te vieren?

Alle ervaringen, goede en slechte, neem je mee in je koffer naar het volgende project! Een carrière kan wel overweldigend aanvoelen als je niet je 'vliegrein' hebt gemaakt. Snel schakelen tussen projecten, concerten, tegelijkertijd blijf je nieuw repertoire instuderen, e-mails... Maar nu vind ik het bijvoorbeeld leuk als ik merk dat ik me niet overweldigd voel als ik bij wijze van spreken word gebeld om Beethovens Derde pianoconcert te spelen. Het daagt me eerder uit om die berg te gaan beklimmen.

Denk je wel eens na over hoe het gaat met je eigen ontwikkeling, vroeger en nu?

Het is een heel individualistisch proces, dus iedereen heeft zijn eigen grenzen en weet van zichzelf wanneer ze even hun prioriteiten moeten nalopen. Iedereen leert op zijn eigen moment dezelfde lessen. Maar sommige mensen hebben zelfs niemand om zich heen die tegen ze kan zeggen "gast, waar sta je nu, focus op je spel in plaats van op je Instagram..."

Heb je een supportteam?

Nee, daar heb ik geen behoefte aan, maar Thomas Beijer is een goede vriend en met hem praat ik veel. Hij leidt een beetje hetzelfde leven als ik, behalve dat hij nog veel meer dingen ernaast doet. (Lacht.) Ik speel alleen maar piano! Ik weet niet hoe hij dat voor elkaar krijgt om animaties te maken en te schrijven, zijn productiviteit is echt absurd. Verder heb ik goede mensen om me heen die vaak naar concerten komen en meedenken over projecten.

Vertel eens over je beginjaren op het conservatorium...

Ik was dertien en alles was een feest voor mij. Ik won het Prinses Christina Concours en opeens ging alles voor de wind. Tijdens de Jong Talent opleiding had ik thuisonderwijs en twee keer per week les van David Kuyken. Verder studeerde ik vrijwel de hele dag in het conservatorium, toen nog in de Van Baerlestraat! Ik begon op mijn

NICOLAS VAN POUCKE

vijftiende met mijn bachelor, wat toch ook best jong is. Obsessief luisterde ik naar elke pianist in het Concertgebouw, ik wilde van iedereen alles weten. Als je jong bent is alles nieuw en interessant maar al gauw kwamen er dan dingen naar voren om te overwinnen, speltechnisch of op mentaal gebied.

Je wordt meestal toegelaten tot het conservatorium met je eigen muzikale 'bevindingen'. Tijdens het eindexamen wordt er van iedereen verwacht dat die op zijn minst naar een soort algemeen niveau ontwikkeld zijn.

Het conservatorium is per definitie al een plek van bepaalde tradities en waarden. Klassieke muziek is een erfgoed op zich en tradities worden nou eenmaal van persoon op persoon overgedragen, dat kan niet anders, maar het is misschien wel een beetje ouderwets. Dat staat voor velen nu een beetje haaks op deze tijd, met die vreselijke leus: "je bent ok zoals je bent..." Vroeg naar bed als je een repetitie hebt de volgende dag, jezelf peilen en toewerken naar deadlines, dat voelt ouderwets, net zoals in de maat spelen in zekere zin ouderwets voelt. En ook al krijg je een pakket tools mee zoals tempobesef, uitdrukkingskracht en begrip van harmonische structuren, uiteindelijk is dat toch niet waar het musiceren om gaat. Kennis kan waar zijn, maar het is nooit de waarheid. De waarheid kun je niet onder woorden brengen, alleen maar uittesten in de wereld. En tegelijkertijd moet je dus in alle conservatorium-methodes ergens onderweg jezelf vinden.

Pianist en pedagoog Jan Wijn heeft afscheid genomen van het Conservatorium van Amsterdam na 58 jaar lesgeven. Je had jaren les van hem, wat neem je mee en wat laat je los?

Wat eigenlijk heel bizar is aan Jans lesgeven is dat hij je eigenlijk heel simpel kan vertellen 'hoe het moet' en hoe vreemd dat ook klinkt, het werkt wél! Jan houdt niet van onoprechtheid, opsmuk, "instant- emotie" zoals hij dat noemt. Het wrong soms een beetje in de lessen, maar je hebt wel karakter nodig om op een bepaald niveau te kunnen spelen. Je kunt in het echte leven warrig zijn, maar zonder discipline lukt het niet. En soms moet je je persoonlijkheid toch wat opzij zetten om bepaald repertoire te kunnen doorgronden. Dat is het proces. Jan had begrip voor mijn talent, maar hij wilde het op zijn eigen manier 'inkaderen', met een gebrek aan een beter woord. Dat is bij nader inzien precies wat ik toen nodig had.

Geluk hebben speelt ook een rol bij het pianist zijn. Kun je dat naar je hand zetten?

Hmm. Misschien wordt het nu wel erg esoterisch, maar ik heb het gevoel dat je door hoe je bezig bent en hoe je dat uitstraalt, wel bepaalde processen in werking kan zetten. Je moet er soms ook assertief in zijn, gecombineerd met openstaan voor dingen die je niet kunt controleren. Een plaat maken bijvoorbeeld is absoluut deels geluk hebben. De eerste plaat ging door middel van een crowdfunding, later ging dat via via en voor ik het wist zat ik weer in de studio! Het is een kwestie van hard werken en een bereidheid te coöpereren. En soms ook niet schromen aan mensen te vertellen

wat je aan het doen bent en wat je wilt, nergens op wachten!

Prefereer je het verleden of de toekomst?

Ik hou van oude spullen en analoge fotografie. Er zijn veel mensen die inspiratie halen uit de toekomst en dat wordt ook al gauw gezien als superieur: iedereen die naar het verleden kijkt is al gauw oubollig. Het klopt, we zullen altijd vooruit moeten gaan, de klok tikt stug door. Maar ik haal inspiratie uit de hoeveelheid kennis die we al hebben opgedaan uit het verleden! De keerzijde is dat je ook een wandelend curiosamuseum kan worden en met een monocle op concerten gaat geven... Daar moet ik het niet van hebben. Ik haal alleen inspiratie uit het verleden om er nu iets aan te hebben. Als ik luister naar het enige interview wat Sokolov zo ongeveer gegeven heeft, dan valt het me op dat hij over Rachmaninov of Gilels in de tegenwoordige tijd spreekt. Voor hem zitten die mensen in de kamer mee te luisteren. Wij als muzikanten zijn nog steeds met die mensen in gesprek.

MARIA NIKIFOROV

‘Ik haal alleen inspiratie uit het verleden om er nu iets aan te hebben.’